

le senca. Dolga versta sôb je vendar popolnoma zapuščena in poderta, stolpi in stolpiči so tako zrušeni, da se je bati o močnem vetru, da ne bi se povse zvernili in sosedli na prebivavce. (Dalje sl.)

Slovstvo slovensko.

Porodoslovje za babice. Spisal dr. Alojzi Valenta, c. k. profesor teoretično-praktičnega porodoslovja v učilnici ljubljanski. Z 10 tablam. V Ljubljani natisnil in založil Jožef Blaznik.

Da naše slovstvo tudi v znanstvenih rečeh napreduje, so nam dokaz tudi te bukve, ki jih je gospod prof. Valenta ravno na svetlo dal. Imeli smo sicer že pred porodoslovnih slovenskih bukev, al zastarane po svojem zapopadku in zaostale za sedanjim stanom porodničarske véde, tudi niso zadostile več temu, kar sedanja omika slovenskega jezika od vsake knjige terja. Gospod prof. Valenta, mož velike učenosti v svojem poklicu, je spoznal živo potrebo nove knjige, ki ima babicam, za ktere je pisana, biti vse-skozi zanesljiva vodnica v težavnem njih poklicu, da morejo ravnati vselej tako, kakor je od ene strani potrebno za babice, da zvesto spolnejo svojo dolžnost in nikoli ne prestopijo meje, ki je njih opraviilstvu po postavi predpisana, — od druge strani pa jih učijo jasno in natanko, kaj je dobro za matere, ktere so se jim s polnim zaupanjem izročile. In to je ravno velika prednost teh bukev, da imajo vedno in povsod babice pred očmi, za ktere so pisane. Da je jezik skozi in skozi lahko razumljiv, in da se je tudi terminologija, ktero je bilo sém ter tje treba še le iznova ustvariti, dostojno doversila, sta gospodu izdatelju bila dr. Bleiweis in gospod Malavašič na pomoč. Pa tudi gospod Blaznik-ova kamnotiskarnica je pripomogla svoje, da lahko rečemo, da „porodoslovje za babice“ v nobenem jeziku nima tako natančnih in ličnih podob, kakor je teh 36, ki jih je na 10 tablah litograf gospod Hochbaum izverstno izrisal, in ki so deloma izvirne, deloma pa po drugih porodničarskih bukvah posnete. Kako velika pomoč v razjasnjenje vsacega nauka pa so dobre podobe učencom in učenkam, vsak vé, kdor koli je bil kdaj učenec ali učnik kakoršne koli vednosti.

Cele bukve obsegajo 21 pól, in ker je vse ob kratkem rečeno, se vidi iz te obširnosti, kako bogate so potrebnih naukov, katerim je gosp. profesor še napravil prav na drobno razloženo kazalo, da babica berž vse lahko najde, česar išče v njih.

Po vsem tedaj mislimo, da te bukve niso le potrebne vsem babicam, ki se porodničarstva še le učijo, temuč tudi vsem tistim, ki so se ga že izučile in po deželi babičijo, da zvejo, kaj je učenost in kaj so najdbe najnovejšega časa novega na dan prinesle, in da v škodo človeštvu pa tudi v škodo sebi ne ostanejo starokopitarce. Al ne samo babicam na Krajnskem, temuč tudi babicam na slovenskem Štajarskem, Koroškem, Isterskem in Goriškem, pa tudi na Horvaškem bojo te bukve potrebne in koristne, ker jezik je tak, da tudi naše Hrovatice ga bojo brez posebnih težav razumele. Morebiti bo ta knjiga tudi marsikteremu kirurgu dobro došla.

In tako s serčnim veseljem pozdravljamo novo knjigo ter se slavnemu gosp. profesorju Valenta-tu zahvalujemo od dvojne strani: prvič, da je podal tistim ženam, brez katerih noben človek ne pride na svet, dobro pomoč, — drugič pa, da je pomnožil znanstveno stran našega slovstva s knjigo, ktera mu je v čast.

Cena knjigi s podobami vred je 3 gold. nov. dn.

Dopisi.

Na Dunaji 30. rožnika. — **B** — Žalosti in veselja Vam pišem danes; žalosti, ker se nam vkljub vsemu za-

gotavljenju mirú še vedno negotova prihodnost zunaj in doma kaže, — dá! bolj ko se od mirú in sprave govori, huje se vojskini hrup širi, serca tlačí, zaupnost in serčnost jemlje in spodkopuje, kar nam pričajo homatije na Laškem in jako pomenljivo tudi undanji shod nemških vladarjev v Baden-Badnu. Pravijo, in tega že ni konca ne kraja, da je ondi za Nemčijo novo in kar lepo solnce prihodnje sloge napočilo, — da so nemški vladarji zedinjeni svojo veljavnost sosednemu tujcu, ki jih že dolgo s pisanim očesom gleda, moško pokazali in še tacega več, kar so nemški časniki te dni na dan spravili. Ne bodi jim potoženo! En list pa — in to je historičko-politiški časnik v Monakovem — ne more svoje boječnosti zakriti in se od tega shoda vsega družega bolj nadja kot ljubega mirú ter pravi: „Pogodba v Villafranki jih je 1000 ubila, shod v Badnu pa 10.000, naj bolj pa še Angleže!“ Naj pa je že kakor hoče, to saj je gotovo, da čeravno cesar Napoleon danes mir ljubi in oznanuje, utegne že jutri bojno trombo zapeti, ker vkljub vsem vojskam, ki jih je že imel, ostane „cesarstvo je mir!“ geslo njegovo. — Drugo, kar tudi človeka ne more veseliti, je pri nas napčna misel in krivo razlaganje, po katerem bi mogla nova Avstrija tudi izločivno nemška biti. Da bi bila katoliška, je prav in vsaj mi moramo želeti, ker vemo po zgodovini, koliko ji je katolištvo pomagalo in večkrat velicah nadlog in pogina ovarovalo; toda nikjer pa ni zapisano in ne vém, po kateri poti bi se izpeljati dalo, da bi bila v tistem tako zaljubljenem pomenu tudi nemška. Ni mogoče, da bi ta ljubi priimek tudi vzajemno ljubezen zbujeval, da bi razne narode za delj časa in stalno zvezal, naj se modruje in uganjuje, kakor koli hoče. Ne pa, da bi kdo mislil, da s tem svojim ugovorom nemštvo zametujem ali psujem; — vsaka reč je prav na svojem mestu. Bilo je rimsko-nemško cesarstvo; al to ni bilo avstrijsko, in tega po unem strojiti, se mi pač dandanašnje prazno delo zdí, sosebno ker mora to vse kaj družega na čelu imeti in osnovano biti po potrebah in zadevah današnjega časa — na zgodovinski podlagi vseh narodov v državni edinstvi in v delanji zedinjenih moči k dosegu odkazanih namenov. Če so se v pretečenih stoletjih tudi nemški vojaki na jugu zoper zakletega sovražnika Turka bili, je bila pač to njih sveta dolžnost in bolj bramba lastnih osebnih pravic — in iz tega ne mora nihče terjati, da bi zato novo uravnana Avstrija izločivno mogla nemška biti; zgodbe nam pa tudi pravijo, kako so se mogli Jugoslovenci večidel le sami braniti, kako so bili zapušeni in skorej vsako leto po večkrat od silovitih Turkov napadeni, in da je ravno nemška needinost in nemarnost mnogih nadlog kriva bila. Pa pustimo to, še besedice bi ne bil od tega zapisal, ako bi nekateri časniki v eno mer od tega ne govorili in pristranskih svetov ne dajali. — Veselo je, da se naše državno svetovavstvo tako dobro svojega visokega poklica zaveda in hoče pravo podlago cesarstvu uložiti in moško naprej delati. Da bo pri tacem delanji marsikaj poravnati in se med seboj porazumeti treba, je vsakemu znano; treba je le, da se vsak svetovavec svojega imenitnega poklica zavé, da razun učenosti tudi sercu svojemu dá govoriti, da nima osebnih namenov, ampak prihodnji blagor Avstrije in različnih narodov v nji zedinjenih pred očmi. To vse pa bo, ako „Bog dá in sreča junaška!“ — Z veseljem tudi naznanjam, kar je že gotovo po drugi poti znano, da je svetli škof diakovarski gosp. Strossmajer „zares dika i ponos jugoslovenski“ v društvu več imenitnih rojakov ne samo iz banovine, temuč tudi iz družih jugoslovenskih krajev novoizvoljenega bana Šokčevića s krasnim ogovorom pozdravil in mu gotovo upanje izrekel, da bo po izgledu starih banov narodu horvaškemu oče in mati. Na to je odgovoril ban ter med drugim rekel, da hoče hoditi po poti starih banov, posebno po tisti neumerlega bana Jelačića — in o tem in tudi pri družih imenitnih besedah se vzdigne cela množica in hvale, veselja in „živio!“ ni bilo ne konca ne

kraja. Tudi Vam še z veseljem povem, da se nas je več Slovincov te dni slavnemu škofu in derž. svetovavcu poklonilo. S pravim očetovskim veseljem nas je bil sprejel in se z nami delj časa prav po domače pogovarjal. Izrekel je najpred svojo pohvalo, da je gospod R. tako lepo knjižico spisal, in pohvalil Slovence sploh, ki se trudijo na težavnem književnem polji. Blagovolil nam je tudi razodeti svoje misli, kako in zakaj se mora zdaj pisati. Poglavitni namen je, da bi dobili vsi Slovenci na jugu en književen jezik, ker bi potem lažje in z večjim pridom delali, sicer bi bil ves trud zastoj, in iz tega ozira je pristavil, da bi skupaj pomogli za napravo učene akademije in jugoslovenskega vseučilišča. In drugi ravno tako imenitni namen mu je zavolj katolištva, da bi vsaj mi katoliki združeni bili, ker imamo na meji razkolnike ali staroverce, in bi jih potem lažje pridobivali. O tem je delj časa govoril in se potem prijazno poslovil. — Ker pojde deputacija ljubljanska na Dunaj Njih Veličanstvo prosit, da bi se deželno poglavarstvo še v Ljubljani ohranilo, naj bi ga prosili po naših mislih s tem pristavkom, da bi saj večina Slovincov k njemu spadala; tako bi bilo tudi državnih stroškov dosti manj. — Druge zadeve menda niso tako tehtne: čas rane seka, pa jih spet na drugem kraju celi.

Iz Zagreba 28. junija. K. Ž. — Že dolgo se ni javila tako živo pri nas zavednost narodnosti, kakor sedaj. Mladi naši so si terdo predvzeli, saj v domači hiši le po domače govoriti, le po domače živeti, kakor so govorili in živeli stari Horvatje. Zarotili so se, za nobeno devojko se ne zmeniti, ktera se jim po „naški“ ne odrezuje. To je pomagalo. Naše krasotice, ktere so bile že jako zablodile v romantiko Pavla de Kook-a, Dumas-a, Sue-ta, George Sand-a in še več drugih, so poslednji čas se okrenile iz te polzke sklizke ptujstva, ki je bila toliko nevarna za njih domorodno čutenje in za čistost serca. Začele so „naški“ se pogovarjati. In kako ljubko se jim prileže domači marj! Lepoglasje horvaškega jezika dobiva še le v nežnem devojčjem izrečju ono miloto, ktera se tako silno našemu sercu prikupuje. Pa tudi surke so se našim krasoticam kaj omilile, — saj pa tudi mnogo bolj lišpajo človeka, kakor pa frak „duolobatus“ vulgo „škric“ pri vas na Kranjskem imenovan. Da bi pač to, kar sem rekel, tudi našim mladencem in dekletam posnemovavno ogledalo htelo biti! Da naše dekleta tako pohlepno segajo po nemških romanih, se jim ravno ne more toliko v zlo jemati; saj jim naša književnost le malo malo zabavnih pripravnih knjig podaja; ta ogon našega slovstvenega polja je še skoro da ne celina. Hajde na-nj, pisatelji, ako vam je mar spodrinuti Kook-a, Dumas-a, Heine-ta itd.! — Da se bo in sicer že v kratkem horvaški jezik vpeljal namesto nemškega v urade, se od dne do dne bolj pripoveduje; saj je pa tudi od dne do dne jasneje, da se večina današnjih homatij le okoli enega vretena suče, in to vreteno, ki je že dobilo tako silno moč, ni nič drugega, da z eno besedo rečem, kakor: narodnost. Čedalje se silneje tirja, naj se uresničijo enkrat cesarjeve besede, — naj cesarja-namestniki natanko-izpolnujejo postave, naj se podelijo vsaki narodnosti one pravice, ktere so jim od Boga dane. Ker pa vse nič ne pomaga, so se ljudje začeli braniti, druge kakor v domačem jeziku pisane pisma od uradnij sprejemati, opiraje se na cesarjeve besede, da imajo vsi avstrijski narodi enake pravice. Ker sem ravno pri tem predmetu, naj povem še to, kar se je menda nedavnej v Slavoniji zgodilo; povem pa, kakor sem slišal; za resnico po tem takem, se vé, da porok biti ne morem. V neki dolini Slavonije ravne biva neki star župnik (fajmošter) že dolge leta vred svoje čede; nemški jezik mu je morebiti ptujši kakor turški; izšolal se jo po starem ogerskem kopitu. Jezika, ki ju ume in govori, sta horvaški in latinski; saj drugih mu tudi ni treba pri njegovem župovanju. K temu župniku prinese enega dne listonoša bližnjega kotarskega urada službeno pismo z nemškim na-

slovom: „An das löbliche Pfarramt in — —“. Župnik, ki je le malokdaj službene pisma dobival, si natakne rožene svoje očali, prebere in prebira naslov; misli sém ter tje, misli dolgo in premišljuje, pa vendar le ne vé, kod in kam. Sedaj gré v svoj usnjati „status animarum“ iskat, išče po vseh stranéh in reče slednjič listonošu: „Eto ti natrag lista. Kaži onomu, koji te amo šaljaó, da čovieka s ovakvom imenom neima v čitavoj mojoj župi. Sigurno mora to kakva pomota biti“. Listonoša vzame list, ter ga nazaj nese, Drugi dan ga sopet župniku donese, al s horvaškim naslovom: „Slavnomu župničkomu uredu u — —“. Kje je bila pomota? Jaz mislim, da pomote sicer ni bilo, samo cesarjeve besede in zapovedi niso bile spolnovane. — Ker slišimo, da Čehi bojo dobili samostalne političke novine (saj se je le za to prosilo, kar so presvitli cesar že davnej dovolili) se tudi Horvatom ne bo moglo zabraniti, za kar so že večkrat prosili. — Kakor se čuje, pride naš nov ban fml. Šokčević 12. julija v Zagreb.

Iz Celovca 15. junija razglasa „Slov. Prijatelj“ oklic gospoda knezo-škofa kerškega od 5. t. m. o premembu društva sv. Mohora, v katerem svetli gospod naznaja sledeče: „Društvo sv. Mohora, „ki je izdajalo bukve za slovensko ljudstvo“, se je svojevoljno razdružilo. Zraven pa je Nas več družnikov serčno prosilo, naj napravimo cerkveno bratovščino ali družbo, ktera bi Slovence po notranjem Avstrijskem v pobožnosti vadila, zraven pa tudi med njimi dobre katoliške bukve razširjala. Da se ta hvalevredni namen doseže, smo sklenili, katoliško bratovščino sv. Mohora osnovati, in smo sv. Očeta papeža poprosili, naj to cerkveno bratovščino poterditi in družnikom svetih odpustkov podeliti blagovolijo. Sv. oče Piji IX. so našo prošnjo uslišali in nam odgovorili s pismom, v katerem niso samo le to bratovščino poterdili, temuč jej tudi posebnih milost in gnad podelili“.

Postave nove družbe obsegajo 5 §.

Namen družbe sv. Mohora je: podpirati pobožno, lepo obnašanje in ohranovati katoliško vero med slovenskim ljudstvom; v ta namen se bodo na svetlo dajale in razširjevale med Slovenci dobre katoliške bukve. — Pravico v to bratovščino stopiti ima vsak katoliški kristijan obojnega spola, vsakega stanú in vsake starosti, da le dotične dolžnosti spolnovati more in hoče. Sprejme se pa vsak v to bratovščino s tem, da se pri kakem družbinem predstojniku oglasi in se njegovo ime v družbine bukve zapiše. — § 3. našteva dolžnosti družnikov, ki so: 1. Vsak družnik naj vsak dan moli en „Očenaš“, eno „Česčeno Marijo“ in zraven naj pristavi besede: „Sveti Mohor, prosi Boga za nas“; to naj odmoli v namen: da se katoliška vera sploh, posebno pa med slovenskim ljudstvom ohrani in razširja. Vsak duhovnik, ki pristopi, naj pa še zraven tega tudi, ako je mogoče, 12. julija, kakor na praznik sv. Mohora, mašuje za vse žive in mertve družnike. 2. Vsak družnik plača tedaj, kadar v družbo stopi in potem vsako leto naprej, en goldinar avstr. veljave, da družba more na svetlo dajati dobrih bukev. Kdor po večkratnem opominjevanji svoje letnine ne plača, se ne bo več imel in štel za družnika; dalje se pa zavolj tega ne bo več tirjeval ali pa toževal. 3. Vsak družnik se zaveže, da si bo po svoji moči in po svojih okoljščinah prizadeval, naj se dobre bukve med Slovenci razširjajo; vendar ta zaveza ni taka, da bi kdo svojo vest težil in si grehov nakladal, če tega ne dela. — § 4. naznanja dobičke družnikov, ki so, da 1. vsak družnik, ako vestno spolnuje pogodbe, postane deležen vseh (peterih) odpustkov, ki so jih sv. oče Piji IX. v omenjenem pismu podelili; — 2. vsak družnik se udeleži vseh molitev in daritev ss. maš, ki se v namen te družbe opravljajo; 3. od vsakih bukev, ki jih izda družba, dobí vsak družnik po enem iztisu za svoje plačilo. Kdor pa letnino plača po dvoje, troje itd., dobiva tudi po dvoje, po troje itd. izdanih bukev; 4. vsak družnik ima pravico, take spise, ki se mu

za slovensko ljudstvo potrebni ali koristni dozdevajo, družbenim odbornikom priporočevati, naj jih na svetlo spravijo.

Kakor cerkvena družba te škofije stoji ta družba vselej pod nadgledstvom knezo-škofa kerškega, in pod vodstvom od ravno tega knezoškofa poterjenega odbora, katerega si v Celovcu stanujoči družniki izmed sebe izvolijo. Po krajih, kjer so fajmošter družnik, so oni tudi njeni predstojnik za svojo faro. Ako pa niso družnik, izvoli družbini odbor koga drugega (ako mogoče kakega duhovnika) za predstojnika. Ta oskerbljuje družbine opravila: on prejema nove družnike, jim izročuje družbine bukve, in pobira in zarajtuje njih letne plačila.

Iz Šentjanske gorice. 27. dan p. m. o polni sedmih zvečer se strašni oblak nanagloma od severja vzdigne, pa prihruja strašen vihar, dež in toča. K sreči, da toča ni dolgo šla, sicer bi bila vse pokončala. Lepa je šentjanska gorica, al sedaj je v tako žalostnem stanu, da ni izreči. Kar toča poklestila ni, je pa voda pokončala, ker je bolje zemljo odnesla. Usmili se Bog! Mart. Strahovnič.

Iz Kopra 23. junija. B. — Letina okoli Kopra prav dobro kaže. Grozdja je obilo in dozda zdravega. Oljka cvetè, da jo je tepo gledati. Tudi vse drugo žito dobro letino obeta. Oj, če nam Bog blagoslovljeno polje zdravo obderži, ga bomo pili, kakor Ločani tobak, in olje bo nam teklo po bradi kakor Aronu. Bog daj! — Med mnogimi tatvinami, ki se tu primerjajo, naj omenim posebno ene. — Perve dni tega mesca so ukradli 395 centov soli iz cesarskega magazina, kateri pri morji tik mesta stoji. Kako je bilo to mogoče, ker straža dobro zaklenjeni magacin varuje, in kam je sol šla? — nad temu se vsak čudi! — Kakor v današnjih časih mnogo ljudi rogovili, tako so tudi tukajšnji jetniki začeli rogoviliti pretečene dni. Postavili so si namreč v glavo, da hočejo rajši lakote umreti, kakor jedi uživati, ki so jim od dotične gosposke odločene. Postilo se jih je res okoli 200 glav samovoljno skozi tri dni. Tretji dan je pa palica ozdravila burovže ravno tako kakor je ozdravil tisti hlapec psička svoje gospe, kateri ni hotel več jesti ne juhe ne mesa, ne pečenke, da je tudi sirovo čebulo in česinj rad jedel. — Z Bogom!

Iz Železnikov 24. junija. Že štiri nedelje zaporedoma se obilo ljudstva v naš kraj zahaja. Danes 3 tedne smo spremili truplo visoke časti vrednega gospod fajmoštra Martina Jenoh-a k grobu, — verlega delavca v nogradu Gospodovem. — Danes štirinajst dni smo obhajali cerkveno žegnanje. — Danes teden pa so obhajali naš rojak, nadepolni gosp. Tomaž Kikelj, klerik sl. nemškega viteškega reda, novo mašo; pridigovali so nam ta dan slavno znani govornik, častiti gospod Lovro Pintar o visoki častitljivosti duhovskega stanu in o dolžnostih vernikov proti duhovnimi. — Redko veselje pa je doživela občina naša danes, ko so po 50 letih mašništva v naši farni cerkvi visokočastiti in občeljubljeni gosp. Blaž Kersnik, ki so 28 let pri nas za fajmoštra bili, stopili pred oltar, opraviti Bogu dar zlate nove maše. Ime „Kersnik“ je celi domovini dobro znano. So namreč slavni jubilan brat tistega ljubljeneža moža, tistega očeta dijakov, tistega domoljuba Janeza Kersnika, ktera spomin nikoli ne bo umerl v sercu domorodcev naših. J. Levičnik.

Iz Krajna 1. julija. J. V. — Tudi pri nas se je letos sviloreja začela. Gosp. Dragotin Florian, ki že od leta 1846 pridno murve zasaja, ima zdaj čez 1000 dreves, ktere so se skor vse dobro prijele in prav lepo rastejo. Letos je vpervič svilorejo poskusil, in kakor se dozda kaže, se mu bo ta prva skušnja prav dobro obnesla. Červiči, zdravi in lepi, so se pred kakimi štirimi dnevi zapredovati začeli. Kokoni so močni in veliki; gosp. Florian si jih bo vse za seme prihranil, ker prihodnje leto bo v novem, nalaš napravljenem poslopji svilorejo na debelo začel. Bog daj dobro srečo, ker tako ne bo samo on imel

lep dobiček od tega novega početka, temuč tudi cela kranjska okolica, kadar bojo po njegovem izgledu zdramljeni kmetje spoznali, da tudi gorenska stran je za rejo murb in židnih červičev pripravna, in bojo vidili, da je pridelek gotov dnar, ki ga nam Lah v hišo prinese. Gospod Florianu pa bo šla na veke čast in hvala, da je bil prvi, ki je vpeljal svilorejo na Gorenškem. — Naj omenim še, da v Šmartnu blizo nas ima tudi častiti gosp. kaplan enmalo svilnih červičev, pa ravno dosti, da kmetje vidijo, kako se obnaša ta živalica!

Iz Ljubljane. Pretekli teden je bil res veliki teden za naše mesto, ki se je radovalo nad prihodom premilostljivega novega kneza in škofa. Noter do nedelje so sprejemali poklone različnih verst, duhovnih, civilnih in vojaških, in z svojim obnašanjem se vsem prikupili tako, da po 23 letih, ko so se v svojo domovino v visokem poklicu sopet vernili, bi pač, ako bi jim njih apostolska ponižnost to pripustila, ponosno mogli reči: „veni, vidi, vici!“ Ne bomo ponavljali, kaj so se s tem in unim pogovarjali; zamolčati pa ne moremo saj nekterih reči, ki so jih našim gosp. bogoslovcom rekli, ker vemo, da jih bo dežela z radostjo zaslišala. Naznanili so jim med drugim, da vprihodnjič bojo mogli tudi bogoslovci se preskušnjam godnosti (maturi) podvreči kakor pravdoslovci in učenci zdravilstva, da jim nihče ne bo mogel očitati, da za bogoslovca je vsak dober. Slovenščino so jim živo živo priporočali, rekši, da so žalostnega serca že na Dunaj slišali, da je slovenščina jela v semenišču nekako pešati in da mnogi cerkveni ogovori po deželi niso zloženi v takem jeziku, kakor ga sedanjí čas terja, da se sv. beseda Božja ljudstvu tudi podaja v lični besedi; ne — so rekli milostljivi knez — da bi hotel s tem reči, da imate zanemarjati druge nauke; al Bog obvari, da bi zanemarili tudi slovenski jezik, zakaj nikoli ne smemo pozabiti, da naša domovina je slovenska. In še veliko družega so jim prijazno priporočevali. Tako je v sprejemanji mnogoverstnih poklonov pretekel teden. Že v saboto popoldne je zvonjenje po vseh cerkvah, zvečer pa je muzika tukajšnjega regimenta oznanovala slovesnost prihodnjega dneva. Zjutraj v nedeljo so peli spet zvonovi po vseh cerkvah, mestujani pa so začeli lišpati svoje hiše z banderi in pregrinjali in venčati jih s cveticami. Ob osmih so bili svetli škof pri sv. maši pri nunah, in potem so se podali v veliki procesii v stolno cerkev. Prišli so iz dežele gosp. prošt novomeški, gosp. častni korarji in tehanti, mnogo fajmoštrov in kaplanov, očetje frančiškani in kapucini in se pridružili slovesnemu spremstvu; tudi kranjsko mesto — rojstni kraj Njih Milosti — je poslalo svoje namestnike. Ljudstva pa je bilo iz mesta in dežele sploh toliko zbranega, da v nunski in stolni cerkvi ni bilo več prostora, in da po ulicah, kjer je procesija šla, se je vse terlo. V stolni cerkvi jih je pričakovala višja deželna in vojaška gospôda. Cerkevni obredi, s kterimi so svetli knez in škof se vsedli na prestol višjega duhovnega pastirstva, so bili tako veličastni in tako ginljivi, da nihče, kdor je bil priča, ne bo pozabil slavnega obhajila. Dve uri po končani cerkveni slovesnosti so pogostili milostljivi knez višjo duhovno, civilno in vojaško gospôdo pri bogato obloženi mizi v svoji rezidencii, kjer je vse veselega serca bilo; vojaška muzika na dvoru, ki jo je general gostju v čast poslal, je pridevala mične melodije radostnemu obedu, katerega so svetli knez še bolj oživili, ko so zdravico napili sv. očetu papežu, cesarju, deželnemu poglavarstvu krajnskemu in armadi avstrijski; potem pa je zadonela zdravica, ki jo je namestnik deželnega poglavarja vitez Stahl napil gospodu knezo-škofu. Sklep današnjih slovesnost pa je bila bakljada in večernica, ki jo je tukajšna pevska družba ob polni desetih zvečer napravila v škofii prepevaje med drugimi pesmami tudi domačo, ki jo je pod naslovom „Pozdrav“ na gosp. Gr. Krek-ove besede zložil gosp. Ant. Nedved. — Tako je še le po desetih zvečer potihnilo veselje dandanašnjega dne, ktero je naš pesnik

gospod Cegnar v besedah razodel, ki smo jih postavili na čelo današnjemu listu.

— V pondeljek ponoči se je podala ljubljanska deputacija na Dunaj.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. Deržavni svetovavci ne bojo menda pred 14 dnevi imeli velikega zbora, ker imajo izvoljeni manjši odbori s pretresovanjem deržavnih dohodkov in stroškov toliko opraviti, da jim ni mogoče, svojih opravil pred dokončati. Ti veliki zbori bojo sila imenitni, ker najvažnije reči našega cesarstva bojo prišle takrat v pretres. — Ministerstvo je sedaj tudi deržavne dohodke za leto 1861 deržavnemu svetovavstvu v pretres izročilo. Dohodki neposrednih davkov (zemljišnih, hišnih itd.) so za leto 1861 prerajtani na 90 milijonov in 34.000 gold., — posrednih (vžutnine itd.) pa na 235½ milj. gold. Primera zemljišnih davkov od leta 1858 z letom 1861 kaže, da bojo ti davki 7½ milj. gold. manj donesli, zato, ker smo Lombardijo zgubili; hišni davek bo po ministerskem prevdaku dal 3 milj. gold. več. Tudi vojskina doklada z 13 milijoni in 405.800 gold. stoji še v predlogu, kar kaže, da hoče ministerstvo ta davek še prihodnje leto pobirati. Dohodki vžitnine so prerajtani na 54½ milj. gold., colnine blizo 14 milj., soli 32 milj., tobaka 30 milj., loterije 6 milj., poštnine 2½ milj., cestnine 3 milj. Vse te reči bojo deržavni svetovavci v resen prevdarek vzeli.

— C. kr. ministerstvo notranjih oprav je dovolilo, da si občina (soseska) v Poisdorf-u v dolnji Avstrii sme občinsko ali srenjsko hranilnico (šparkaso) napraviti.

— Kakor se v nekterih časnikih bere, se podvzuje ministerstvo pripraviti gradivo za željno pričakovane deželne namestnije.

— Sliši se, da bo število žandarjev zlo zmanjšano (od 16 regimentov na 10) in da bojo žandarji vprihodnje samo po kmetih.

— „Czas“ oznanuje, da kmali pride ministerski ukaz, ki bo zapovedal, da se ima poljski jezik pri sodnijah v Galiciji upeljati.

— Železnica, ki bo iz Dunaja peljala čez Salzburg, Mnihov in tako dalje v Pariz, se bo že 1. dan prihodnjega mesca odperla.

— Teržaška bankirja Mandolfo in Brambila, ki sta bila zavoljo preiskave lanske vojskine goljufije tukaj v zaporu, sta izpušena, Revoltela pa je še zapert.

— Vremenikarji posnemajo iz marog na solcnu prerokovanje, da ta in prihodnji mesec (mali in veliki serpan) bota zlo vroča; pa tudi jesen — pravijo — bo gorka, ker letošnje leto v vsem skupaj še ni doseglo tolike toplote, kolikor je navadno vsakemu letu gré. Ako se pa to še dalje zakasni kakor se je zakasnilo od leta 1822 do 1833 in od leta 1833 do 1844, utegne tudi prihodnja zima ne navadno mehka biti.

— Repata zvezda se je prikazala; 26. dan p. m. smo jo videli s prostimi očmi.

Iz Zagreba. Za papeževo posojilo se je podpisalo v zagrebski škofiji dosihmal 22.200 frankov, med kterimi je 20.000 fr., ki jih je podpisal sam kardinal in škof.

Iz Rima. General Lamoriciere ni varen svojega življenja. Unidan je na svojem potovanji prišel v gostivnico, kjer ga je mislil kerčmar zavdati; dober človek mu pa to popred pové. „Naj bo! — reče Lamoriciere — želodec je prazen; jez moram jesti. Pa pokličite mi kerčmarja!“ Ko ta v sobo stopi, mu general reče: „Vem, da me hočete zavdati. Storite, kar hočete; al to Vam povém, da vsakega kerčmarja bom ustrelil, pri kteremu me bo le količakaj

po trebuhu šipati začelo“. Po tem se usede general in je; kerčmar vés plašen mu sam nosi jedila na mizo.

Sardinsko. Iz Turina 28. junija. Včeraj je deržavni zbor pretresal predlog ministerski, kteri svetuje, naj se 150 milijonov lir za deržavne potrebe na posodo vzame. Mnogo poslancov je govorilo za to posojilo, rekši, da je veliko dnarja treba, ako se hoče močna Italija ustvariti; nekteri poslanci pa so rekli, da bi tudi poterdili posojilo, ako bi zaupanje imeli do ministerstva; Guerazzi je očital ovinke, po kterih Cavour-jeva politika hodi, in je svetoval, naj se Sicilija vzame v sardinsko kraljestvo, neapolitanska zveza zaverže in očitna vojska zoper Neapolitansko, Rimsko in Avstrijansko začne. — Vsem oficirjem, ki so lani iz službe stopili, je zaukazano, oglašiti se v vojnem ministerstvu.

Neapolitansko. Govorilo se je, da Garibaldi, čedalje močnejši, namerja 28. junija udariti na Mesino v Sicilii ali pa naravnost na Neapolitansko. Danes še ni znano, kaj je storil. Namesto novic o Garibaldi-tovi armadi nam pa pripoveduje telegraf iz Neapolja, da se je tu 28. dan p. m. strašna prekucija začela; pisarnice 12 mestnih komisarijotov so bile oropane, pisemske shrambe (arhivi) sožgane, komisarji pa pomorjeni; hotli so puntarji tudi jetnike iz jetnišnic izpustiti, pa armada jim je vendar to ubranila. Mesto je pod obsedo; mestna straža (guardia civica) se napravlja; mati kraljica je s svojimi hčarami bežala v Gaeto; novo ministerstvo je izvoljeno pod predsedništvom Spinelli-a, ki je tudi leta 1840 minister bil; svobodna ustava je ljudstvu obljubljena in neapolitanska vlada se prizadeva sprijazniti se s sardinsko. Vse te novice je prinesel telegraf na enkrat; al bati se je, da vse to ne bo neapolitanski vladi dosti pomagalo, ker je že berž ko ne — prepozno. Zapušena od vseh drugih vlad se mora bolj Garibaldi-ta bati kakor se zanašati za svojo armado, ktera se je v Palermi tako slabo obnašala in se tudi v Neapolji ni krepko v bran postavila, sicer bi bila vendar lahko pešico ustajnikov zaterla. Kjer se morejo take reči goditi, tam je mogel pač rak deržavo že globoko podjesti; ni tedaj pariški zbor že 8. aprila 1856 brez potrebe resen opomin dajal neapolitanski vladi; al ona ga ni hotla slišati, in zdaj se ji huda ura bliža. Kaj bo iz vsega tega, bo prihodnost učila. Garibaldi oklicuje razglas za razglasom in spravlja Lahe na noge.

Francozko. Za gotovo se pripoveduje, da bo vladar pruski cesarja Napoleona v taboru Chalonskem obiskal. To bi bilo čudno znamenje posebne prijaznosti, ki bo dalo časnikarjem spet marsikaj ugibati.

— „Mor. Chron.“ piše, da francozka armada ostane še v Rimu; cesar Napoleon bo varoval sv. očetu Rim; v kaj več se pa noče spušati, zato, ker se rimska vlada brani upeljati deržavnih preuredb.

— Škofom ni več prepovedano oklicovati pastirskih listov.

— V tem, ko cesar veliko politiko dela po svetu, razstava živine in kmetijskega orodja v Parizu vabi veliko ljudi k ogledu; perve 4 dni jih je prišlo že čez 100.000.

Pogovori vredništva. Gosp. Jak. K. v Zal: Pisemce vaše, v kterem popisujete slovesnost v Cerkljah, nam je — ne vemo, kako to — prišlo še le v sredo v roke. Zal nam je, da je sedaj ta popis že prepozen. — Gosp. Jož. Kuk. v Ljublj.: Radi bi vzeli pisemce Vaše v „Novice“, pa nam ni jasno, kaj ž njimi namerjate?

Kursi na Dunaji 3. julija.

5% metaliki 70 fl. 20 kr. Ažijo srebra 26%

Narodno posojilo 79 fl. 50 kr. Cekini 6 fl. 1 kr.

Popravek. V nekterih listih poslednjih „Novic“ se je vrnila tiskarna pomota, da je ažio srebra z 17½ bilo naznamovano namesti z 27½ gold.